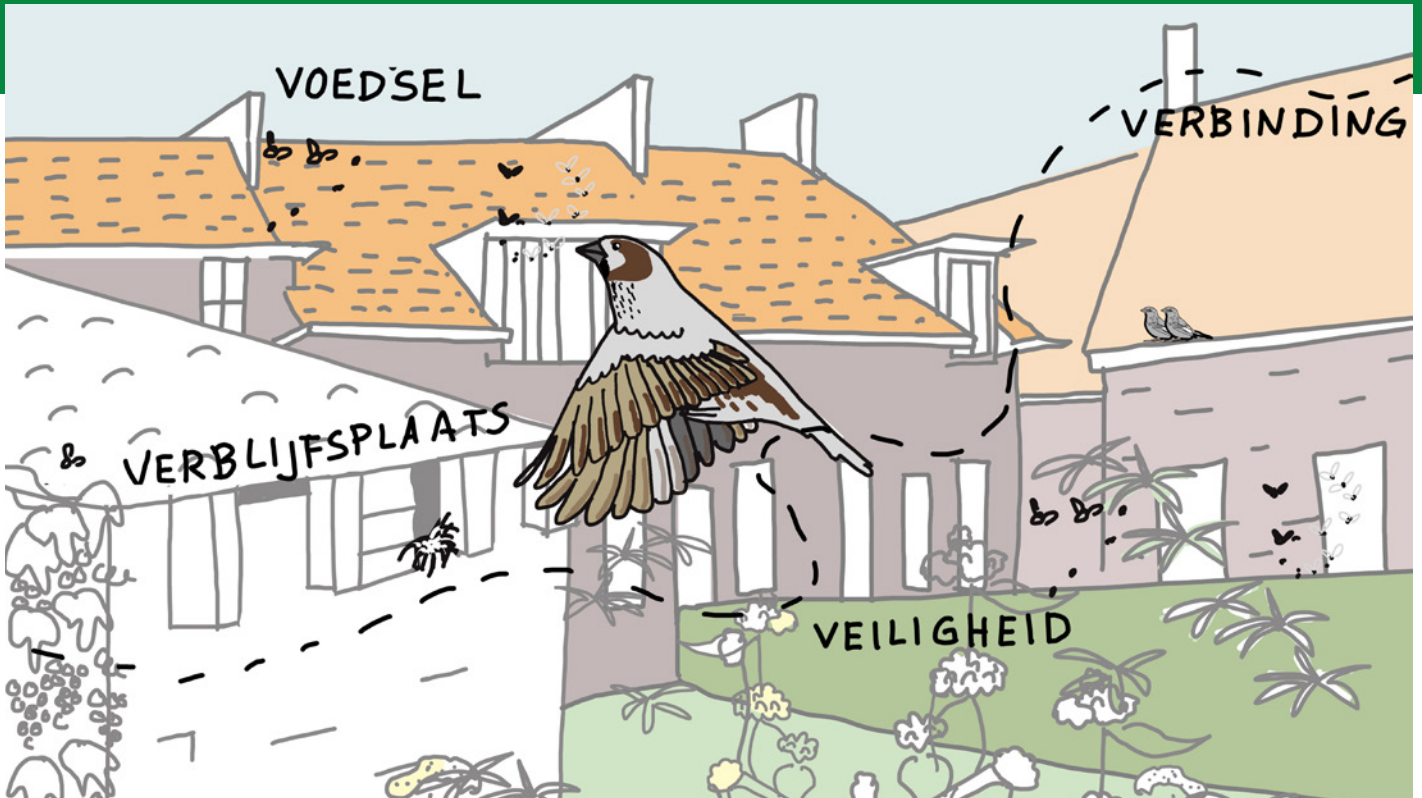

Huismus (*Passer domesticus*)

ecoprofiel gidssoort

De stad gezien door de ogen van een huismus, inclusief de 4 V's.

De huismus is een algemeen bekende cultuurvolger en een typische stadsbewoner. Waar mensen zich vestigen, volgt de huismus vaak snel. Binnen de stad vind je ze vaak in groepsverband rondfladderen in groene tuinen en kinderboerderijen. De aanwezigheid van huismussen in onze omgeving is tegenwoordig echter niet meer zo vanzelfsprekend. Sinds de jaren 80 is hun aantal sterk afgenomen, met een landelijke daling van 50% van het aantal broedparen. Gelukkig lijkt het aantal broedparen zich de afgelopen jaren weer te stabiliseren. Deze afname wordt vermoedelijk veroorzaakt door een tekort aan geschikte nestlocaties en een afname van het voedselaanbod. De huismus is een echte standvogel die doorgaans binnen enkele honderden meters van zijn broedplaats blijft. Dit heeft als gevolg dat alles wat de huismus nodig heeft binnen dit relatief kleine gebied aanwezig moet zijn. Gelukkig is de huismus geen kieskeurige eter en heeft hij een gevarieerd dieet van broodkruimels, zaden van kruiden en grassen, bessen en insecten. Maar naast voldoende voedsel heeft de huismus ook beschutting, zandige plekken, steentjes en grind, drinkplekken en geschikte nestlocaties nodig. Het leefgebied van de huismus is ook zeer geschikt voor andere kleine zangvogels die profiteren van een gevarieerd stadslandschap, zoals merels en koolmezen.

Verblijfplaats

Voedsel

Verbinding

Veiligheid

■ Verbinding

Dispersiemethode: via de lucht.

Huismussen blijven meestal dicht bij hun nest. Zelfs wanneer jongen nieuwe gebieden koloniseren, blijven ze vaak binnen enkele honderden meters tot 1 km van hun oorspronkelijke nest. Stapstenen met dekking van dichte en stekelige struiken zijn belangrijk voor de verspreiding van de huismus. Groenblijvende vegetatie zoals dichte struiken, voedselplekken zoals gazons, zandbaden en drinkplekken moeten zich allemaal binnen een straal van 50 tot 100 meter bevinden. Een aaneengesloten netwerk tussen geschikte leefgebieden is cruciaal voor het in stand houden van een gezonde huismus populatie binnen steden. Geïsoleerde populaties van minder dan 10 individuen hebben een laag voortplantingssucces en zullen op den duur dan ook verdwijnen. Verschillende populaties binnen de stad moeten elkaar kunnen bereiken.

■ Voedsel

Volwassen huismussen eten zaden, bessen, broodkruimels, insecten en bloemknoppen. In de stad zijn ze vaak ook afhankelijk van voedersilo's. In het broedseizoen hebben vrouwtjes eiwitrijk voedsel zoals insecten, nodig om eieren te leggen. Jonge huismussen eten gedurende hun eerste paar levensweken ook voornamelijk zacht eiwitrijk voedsel. Dit voedsel wordt gezocht op plaatsen met korte vegetatie, zoals wegbermen, erven,

grasvelden en tuinen. Betrouwbare voedselbronnen met voldoende dekking, zoals struwelen en hagen, zijn essentieel. In stedelijke gebieden zijn deze vaak te vinden nabij kinderboerderijen en terrasjes. Ook in bomen zoals wilg, eik en berk gaan huismussen opzoek naar insecten.

■ Verblijfplaats

De huismus heeft twee soorten verblijfplaatsen: nesten voor voortplanting en groenblijvende struiken en klimplanten als rustplaats in de winter. Nesten worden vaak gemaakt in menselijke bebouwing zoals onder dakpannen, in neststenen, in kieren en gaten in muren, schuren, boerderijen en loodsen. Dekking in de buurt van het nest is belangrijk voor jongen die uitvliegen en voor ouders die naar het nest terugkeren. Huismussen zijn erg honkvast en blijven in de buurt van hun nest, dat niet alleen wordt gebruikt om te broeden, maar ook als verblijfplaats het hele jaar door. Ze leggen meestal twee à drie legsels per seizoen, met vrouwtjes die voorafgaand aan het broeden al op het nest slapen. In de winter gebruiken ze vooral groenblijvende struiken en dichte begroeiing als slaapplekken maar soms ook onder dakpannen of in gebouwen.

■ Veiligheid

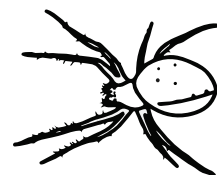
De verblijfplaatsen en zo nodig de nestlocaties bieden veiligheid. Dichte groenblijvende hagen en stekelige dichte struiken vormen een belangrijke schuilplaats voor huismussen.

■ Meeliftende soorten zijn o.a.

- Koolmees
- Merel
- Winterkoninkje
- Egel
- Boomblauwtje
- Heggenmus
- Gewone komkommerspin

Heggenmus

Gewone komkommerspin

■ Visualisatie

Huismus

■ Maatregelen

Om de huismus een plek te bieden in de stad is een set aan concrete maatregelen opgenomen (zie maatregelentabel). Uitgangspunt is het realiseren van de Basiskwaliteit. Dit houdt in dat alle 4 de V's aanwezig zijn die de huismus nodig heeft binnen zijn leefgebied. De maatregelen die horen bij de Basiskwaliteit zijn een minimale eis. De impact van de te nemen maatregelen hangt samen met de schaal waarop deze worden toegepast. Door bijvoorbeeld het oppervlak van een gekozen maatregel op te schalen, wordt de kans groter

dat een duurzame populatie ontstaat. Daarnaast wordt er een optie voor Aanvulling gegeven bij enkele maatregelen, die dienen als extra handvatten.

De volledige informatie van een maatregel vind je in de corresponderende factsheet. Daar wordt o.a. de technische en ruimtelijke inpassing behandeld. Lukt het niet om alle V's een plek te geven in je project? Zet dan in op bijvoorbeeld één of twee specifieke V's. Kijk naar de omgeving - is er al geschikt voedselgebied nabij? Kies dan voor de andere V's: Verbinding, Veiligheid of Verblijfplaatsen.

■ Maatregelentabel

V	Basiskwaliteit	Aanvulling
 	Zorg ervoor dat minimaal 25% van de bebouwing verblijfplaatsen voor huismus bevatten. Zo kunnen huismussen gezamenlijk nestelen in de bebouwing.	Vermijd het gebruik van vogelschroten bij pannendaken, of plaats de vogelschroot 2 pannenlatten hoger. Optimaal: Inbouwnestkasten geplaatst in groepjes van minimaal 10. Alternatief: Inbouwnestkasten geplaatst in groepjes van kleiner dan 10.
	Zorg voor minimaal 10m² per hectare (10.000m²) aan struiken en/of struweel. Het gaat om besdragende soorten. Zo kunnen huismussen voldoende voedsel vinden.	Optimaal: Kies voor inheemse soorten
	Zorg dat minimaal 1000m² per hectare (10.000m²) bestaat uit kruidenrijk grasland. Zo kunnen huismussen voldoende voedsel vinden.	Optimaal: Kruidenrijk grasland Alternatief: Plantvakken met vaste planten.
	Zorg voor minimaal 5% aan half verharding van het totale oppervlak aan verharding. Zo kunnen huismussen voldoende voedsel vinden.	
	Zorg voor minimaal 2 drinkplekken per hectare (10.000m²). Zo kunnen huismussen voldoende water drinken.	Naast natuurlijke drinkplekken kunnen dit ook artificiële elementen zijn zoals een vogelbad of waterschaal. Optimaal: Aanwezigheid van dichte struiken of heggen binnen 5 meter van drinkplekken.
 	Zorg voor minimaal 1000m² per hectare (10.000m²) aan struiken en/of struweel. Waarvan minimaal 50% bestaat uit een combinatie van wintergroene en stekelige soorten. Zo kunnen huismussen zich veilig verplaatsen door hun leefgebied.	Binnen 100m en in het zicht van de nestlocaties heeft prioriteit.
	Zorg voor minimaal 50m² zandige plekken per hectare (10.000m²) ten behoeve van stofbad. Zo kunnen huismussen zich ontdoen van parasieten.	Optimaal: Aanwezigheid van dichte struiken of heggen binnen 5 meter van stofbad.
	Beheer: Bij snoeiwerkzaamheden worden kruidige en houtige plantsoenelementen gefaseerd teruggezet (bijvoorbeeld 1/3 per jaar). Zo hebben huismussen altijd schuilmogelijkheden.	